

Egyházi Dóra

Az egyetemi könyvtárak lehetőségei Szlovákiában, egy Y generációs igazgató szemével

A Selye János Egyetem Szlovákia egyetlen olyan felsőoktatási intézménye, ahol kizárólag magyar nyelven folyik az oktatás. 2004-ben nyitotta meg kapuit. Ezzel együtt ekkor jött létre az egyetemi könyvtár is a korábbi alapítványi könyvtár, illetve a kollégiumi könyvtár egyesítésével. Kb. 30 000 kötetet számláló állományát kezdetben a korábbi alapítványi támogatásból, illetve nagyszabású könyvgyűjtő akció keretében szerezte. Nem volt könnyű a nulláról létrehozni egy olyan könyvtárat, amely kiszolgálja majd a hallgatók és az oktatók igényeit is, de a határokon átívelő összefogás eredményeként ez is sikerült. Azóta eltelt pár év.

A 2016-os év végével megközelítettük a 100 000-es állományt. Jóval nagyobb állományt is elbírna az infrastruktúra. Ami azt illeti, lehet, hogy a 150 000-et is elérnénk már, ha volna kapacitás feldolgozni az elmúlt évek alatt összegyűlt adományokat. Fokozatosan kerülnek feldolgozásra a könyvek, mindig vannak prioritást élvező adományok, beszerzések, mint például az új kiadású szakkönyvek. A felhalmozódott könyvek miatt vált szükségessé, hogy szigorú szűrést követően fogadjunk el adományokat. Így az előzetesen egyeztetett és válogatott ajándékokat tudjuk elfogadni. A könyvtárban jelenleg az egész állományra kiterjedően leltárt tartunk, így szeptember végéig ez lesz a prioritás.

Könyvtárunk modern, korszerű gépparkkal rendelkezik, két éve kaptunk egy projekt keretében 35 új, nagy, érintőképernyős asztali gépet. Teljes wifi lefedettséggel rendelkezünk – ez ma már elengedhetetlen. Gyorsan és egyszerűen használható önkiszolgáló fénymásoló-nyomtatónk van, amelyet bárki használhat. Tavaly vezettük be a kártyával működő nyomtatási rendszert. Könyvkölcsönző automatánk és digitalizáló gépeink még nincsenek, egyelőre nincs igény ezek beszerzésére.

A könyvtár számítógépes parkja

2006-ban költöztünk a jelenlegi helyünkre. Ezt a teret speciálisan a könyvtár részére alakították ki, bár ezzel egy kicsit vitakoznék. Nem a könyvtár igényeinek lett kialakítva a tér. Csupán fel lett újítva és be lett rendezve, ránézésre szép, modern, friss és újszerű. Ha jobban megnézzük: egy térben van az egész olvasóterem, kölcsönzőtér és a könyvtárosok munkatere. A kedves olvasóknak nem kell külön elmagyaráznom, miért ez a lehető legelőnytelenebb kombináció. Tavaly elkészült egy projekt, melynek keretében három részre osztanánk ezt a nagy egybenített teret. A terv szerint leválasztanánk a számítógépes parkot, amellyel így egy előadótermet is létrehoznánk. Valamint leválasztanánk egy csendes olvasótermet. A projekt még megvalósításra vár, tavaly pályáztunk rá, de sajnos a pályázható összeg nem fedezte volna a költségeket, önerőből pedig sajnos nem tudtuk kivitelezni. Van viszont egy szép nagy raktárunk, korszerű tekerős polcokkal. Itt is van még mit tenni, sajnos jó részük feldolgozásra váró könyvekkel van tele. A leltárral együtt a raktári rendszert is átalakítjuk, egy jól működő tömör raktár a cél. S bár az út még hosszú és göröngyös, mi már látjuk a fényt az út végén.

Jelenleg öten dolgozunk a könyvtárban. Voltunk már négyen, hárman, öten és heten is. Ideális lenne a hét fő, de mi már a hatnak is örülnénk. Jelenleg keressük az új kollégát, sajnos sikertelenül. Az egyetemi vezetés elvárása a felsőfokú könyvtáros végzettség lenne, szlovák nyelvtudással. Egyelőre nem akadtunk rá erre a személyre, mondhatni ritka, mint a fehér holló. Jómagam elégedett lennék egy nem feltétlenül könyvtáros végzettséggel rendelkező alkalmazottal is, aki szívét-lelkét adná a könyvtári munkába, de magasabb szinten mások az elvárások. Most pedig röviden bemutatnám jelenlegi csapatunkat.

Berez Ildikó: A könyvtár öreg rókája, majdnem a kezdetektől itt dolgozik, több mint tíz éve. Öt éve foglalkozik kizárólagosan az egyetemi oktatók publikációs tevékenységének regisztrálásával. Nagy felelősséggel és türelemmel járó feladat ez. Tartani a kapcsolatot az oktatókkal és a tanszéki asszisztensekkel. Kimutatásokat készít, archivál, feldolgoz.

Tuba Ágnes: Mondhatni Ági a mi fő olvasószolgálatosunk. Jelenleg ő az első ember a kölcsönző pultnál, vele találkozunk először az olvasóink. Fő feladata a kölcsönzések és

késedelmi díjak intézése. Tavaly decembertől pedig az egyetemi jegyzetek árusítása is az ő területe. Mindemellett a közgazdaságtan szakkönyvek tartoznak hozzá. Ezen állományt gondozza, bővíti.

Reicher Erika: Két éve került hozzánk. Fő munkaköre a folyóirat állományunk gondozása, rendszerezése, tavaly sikerült rendbe tenni, s elektronikusan is elérhetővé tenni. Mindemellett olvasószolgálatot is végez, a szakkönyvek közül az irodalomtudomány és a történeti tudományok, illetve a szépirodalom tartozik hozzá. Az év közben a könyvbörzseinket koordinálja.

Zahoran Hajni: Szintén két éve került hozzánk, korábban brigádsként segítette munkánkat. Hozzá tartozik a természettudományi könyvállomány, illetve szintén olvasószolgálat. Könyvtárunk 25 e-könyv olvasót is szolgált hallgatóink részére, ezek koordinálása is Hajninál összpontosul. A publikációs tevékenység regisztrálásában is részt vesz, speciális feladata a hivatkozások regisztrálása és archiválása. S ha ez nem lenne elég, fél éve a weblapunk adminisztrátora, a jelenlegi új design is az ő érdeme.

Jövendőbeli új kollégánk feladata lesz az olvasószolgálat mellett a szakdolgozatok regisztrálása, illetve a társadalomtudományi könyvállomány karbantartása.

A tradicionális szolgáltatások mellett helyet adunk különféle rendezvényeknek is. Fél-évente tartunk workshopokat, konzultációkat az oktatóknak, doktoranduszoknak és hallgatóknak a publikációs tevékenység regisztrációjával kapcsolatban, illetve a nemzetközi adatbázisok használatáról. Teret adunk író-olvasó találkozóknak, valamint szakelőadók, szemináriumoknak is, bár a könyvtári tér nem teljesen megfelelő erre a célra. Nagy népszerűségnek örvend az *Andersen éjszakája* című nemzetközi olvasásnépszerűsítési projekt keretében megrendezésre kerülő, óvodásoknak tartott foglalkozásunk is. A drámapedagógiai foglalkozást az óvó- és tanítóképző szakos oktatók és hallgatók tartják, s minden évben másik óvoda látogat el hozzánk.

Óvodásoknak rendezett drámapedagógiai foglalkozás az Andersen éjszakája kapcsán

Nagy újdonságnak számít, hogy tavaly szeptembertől meghirdettünk egy választható tantárgyat, amely a szakirodalom-kutatás módszereit tanítja meg a hallgatóknak. Az órát a könyvtárosok tartják, javarészt a könyvtárban folyik az oktatás.

Idén meghirdettünk egy, a könyvtárat népszerűsítő játékot a Komáromi Egyetemi Napok alkalmával, elsősorban hallgatók részére, de azóta már oktatók is részt vettek benne. A címe az volt, hogy *Keresd a patkányt!*, s lényege hogy játékos formában mutatja be a könyvtári szolgáltatásokat. Kb. másfél óra alatt teljesíthető, s tulajdonképpen egy gyors-talpaló kurzus. A feladványokat a manapság népszerű szabaduló szobák ihlették, s mi magunk dolgoztuk ki a játékot.

Hallgatói csapat a Keresd a patkányt! játék megoldása közben

Általános tendencia, hogy az egyetemi könyvtárak látogatottsága csökken. Nem szándékozom alátámasztani ezt a tendenciát semmilyen kimutatással, csupán a kollégákkal történt kommunikációra tudok hivatkozni. Mindenki panaszkodik, hogy kevesebb a diák, egyre kevésbé van kihasználva a könyvtári tér és a szolgáltatások. Ezzel mi is így vagyunk, láthatóan kevesebben járnak hozzánk, így mindent be kell vetnünk. A játékot, a tantárgyat és a kurzusokat az oktatói cél mellett népszerűsítésre is használjuk. Egyelőre úgy néz ki, beválik. Egyre többen hivatkoznak arra, hogy hallották az ismerősüktől, vagy olvasták a facebookon.

Volnának még ötleteink, bőven van még megvalósítandó projekt a tarsolyunkban, de sajnos kevesen vagyunk rá. A mindennapi teendőink és az egyre szaporodó feladatok nem engedik, hogy kicsit nem konvencionális dolgokkal is foglalkozzunk.

Tervben van, hogy szervezünk futóversenyt – fuss a kedvenc könyveddel, vagy futtasd meg a könyvtári könyveket. Volna ötletünk több könyvtári játékra, de egyelőre támogatás és idő hiányában nem valósultak meg. Szeretnénk aktívabban hirdetni az értékes és érdekes szakkönyveinket. Jó volna kicsit közelebb hozni az olvasókat. Az infrastrukturális átalakítás során szeretnénk kialakítani egy pihenő részleget is babzsákokkal. Vízióink, hogy teret adjunk a lazításnak is, bevonzzuk a hallgatókat szabadidejükben is.

A könyvtári szolgáltatások minőségét több tényező is befolyásolja: állomány, technikai felszereltség, könyvtári tér, könyvtárosok. Ezek azok a tényezők, amelyek alapján a láto-

gató, legyen szó hallgatóról, oktatóról vagy külsős olvasóról, megítéli a könyvtár minőségét. A könyvtári szolgáltatások viszont átalakulóban vannak, bővülnek és változnak. Az olvasói igények szintén. Évről évre változnak a hallgatói igények, s mi jelenleg nem tudjuk ezzel tartani a lépést. Az én tervem az, hogy egy lépéssel előrébb legyek.

A naprakész állomány, a legmodernebb technikai felszereltség, a rátermett, s végleteig türelmes könyvtárosok és a jól felszerelt, szemet gyönyörködtető terekkel rendelkező könyvtár ki tudja elégíteni ezeket az igényeket? Fognak egy ilyen könyvtárba járni a hallgatók? Talán, néhányan igen. Akik akkor is járnának, ha a könyvtár egy sötét, poros hely lenne, goromba kiszolgálással.

Mindennapi tapasztalatunk azt mutatja, hogy manapság nem elég, hogy vagyunk, halatni is kell magunkról. Elébe kell mennünk az igényeknek. Új, nem megszokott dolgokat kell kitalálnunk. Láthatjuk, hogy a könyvtárak átalakulóban vannak. Már nem elég az állomány, hiszen minden fent van az interneten. Egyre meghatározóbb a közösségi és kulturális szerep. Nemcsak az információt kell szolgáltatnunk, hanem valami mást, valami újat, valami vonzót. Rendezvényeink legyenek változatosak, figyelemfelkeltőek, hasznosak. Lépést kell tartani az igényekkel.

Nyilván nem vállalhat be mindent a könyvtár. Nem lehetünk egyszerre egy shopping centrum és egy diszkó. Bár bevallom őszintén, megfordult a fejemben a könyvtárdiszkó ötlete. Gyorsan el is vetettem. Az már túl szélsőséges. Jelenleg annyit tehetünk, hogy aktívak vagyunk a szociális hálókön. Tervezetten időzítjük a facebook bejegyzéseinket és időnként posztolunk az instagramra is.

De vajon az egyetemre készülő diákok mi alapján választanak egyetemet vagy főiskolát? Talán vannak, akiknek fontos az oktatás minősége, vagy a környezet, esetleg, hogy mennyire van messze vagy épp közel a lakhelyükhöz. Mások figyelembe veszik, hogy a barát/barátnő hova megy továbbtanulni. Mi lehetne egy másik ok, amiért ezt vagy azt az egyetemet választják? Miért ne lehetne az egy lépéssel előrébb járó könyvtár az eggyel több ok, amiért minket választanak?

A könyvtár olvasóterme